

מנורה

გამოდის
1993 წლის
მარტიდან

დამოუკიდებელი ებრაული ბაზეთი საქართველოში

„MENORA“ INDEPENDENT JEWISH NEWSPAPER IN GEORGIA

מנורה

„МЕНОРА“ НЕЗАВИСИМАЯ ЕВРЕЙСКАЯ ГАЗЕТА В ГРУЗИИ

მარტი
(აღარი)
1-15
№4 (362)
(5772)
2012

„מנורה“

עיתון יהודי

בגורגיה

სს-ტუტუ – სს-ტუტუ სასწაულის სასწაულებრივად!

ברכות לפני קריאת המגילה

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו על מקרא מגילה.
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, שעשה נסים לאבותינו, בימים ההם בזמן הזה.
ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, שהתנינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

ახალციხელების ლოცვა შთამომავალთა ხელში

წერილი მეშვიდე - „სამაბათო“

გვანინი ილი მოლოდინით... ახიბო პარ პიჯილი

შოთა ბოსტანაშვილი

გამომეცხადა თეთრით შემოსილი თეთრწვერა პაპა, მამას ჰგავდა, — მამაჩემს; დიდი, თეთრი წვერით ისრაელს ჰგავდა, — რაბი ისრაელს; ხან ერთს ჰგავდა, ხან — მეორეს; ორივეს ჰგავდა ერთდროულად. არა, ერთმანეთს კი არ ენაცვლებოდნენ მათი სახეები, ერთმანეთიდან იცქირებოდნენ, ერთმანეთიდან გამოსჭვიოდნენ. არა, ვერც ეს სიტყვები მიესადაგებინა სავსებით, ვერ ავსებენ იმ სურათს, რაც ვნახე. მაშინ ცხადით დავინყებ: მთელი დღის ჯაფით დაღლილმა, ძილის წინ — ნელს, ზამთარ-გაზაფხულის ზღვარზე გამოსული — ჩემი პირველი პოეტური კრებული გადავავტავლიერე, ერთ-ერთი ფრაგმენტი შევარჩიე აქ დასაბეჭდად. წინა წერილში („მენორა“ #3) მქონდა ეს პირობა. აქვე ვიტყვი, ნიგნს „ოთხი ლაპარაკი“ ჰქვია. აქ გაერთიანებულია ოთხი პოეტური ტექსტი — „წყალწყალა ლაპარაკი“ (დაიბეჭდა — ჟურნ. „მნათობი“ 7/8, 2004); „გაცეცხლებული ლაპარაკი“ (დაიბეჭდა — ჟურნ. „აფრა“ 13, 2008); „ჰაერზე ლაპარაკი“ (დაიბეჭდა — ჟურნ. „ჩვენი მწერლობა“ 10, 2008; 26, 2010) და „მინა ვარ...“. ნიგნი არის A5 ფორმატის, 90 გვერდი; რედაქტორი გახლავთ პროფესორი გაგა ლომიძე; ნიგნის დიზაინი ეკუთვნის დავით ბოსტანაშვილს.

ხო, ხილვაზე ვამბობდი. გამომეცხადა, მელაპარაკა და მითხრა: შოთა, შოთა! დღეს ლოცვაში არ წახვიდე, სახლში ილოცე. შევეხმიანე და ვუთხარი: რო მელიან, რომელია, რო არ წავა ვამათათან შესახვედრად? თანაც, „მენორას“ რედაქტორთან ერთად გველიან დიდი მოლოდინი? გამისწორა მასწავლებელმა: მოლოდინი. რატომ მეთქი, მაგრამ სადღა იყო... გამომეღვიძა. იქვე მივწვდი და გადმოვიღე ილია აბულაძის „ძველი ქართული ენის ლექსიკონი“, გადავშალე და აჰა, მოლოდინა — ლოდნა, მოლოდინება, დაცვა (ხაზგასმა ჩემია -შ.ბ.). აი, ეს ბოლო სინონიმი მართლაც, მოულოდნელი იყო; გავიაზრე, მომეწონა და ამ ნიშნით ჩავრთე მოლოდინა სათაურში. ის სიზმრიანი ამბავი, — მიზეზი, თუ რატო ვერ მივედი ლოცვაში, უკვე ვთქვი. გათენდა და სახლში ვილოცე, მაგონი, მეტი შთაგონებით; მოსალამოვდა, და ისევ... ლოცვის ტექსტის ზოგ ფრაგმენტს ხელახლა დავუბრუნე, მერე ქართული თარგმანიც წავიკითხე, დილის ტექსტთან ხელახლა დავბრუნე: „კურთხეული ხარ, უფალო, ჩვენი ღმერთო, სამყაროს მეუფე, ბრძობილთათვის თვალხილულობის მიმბადლებლო“. ფიქრი გაიწვია... ფიქრით, ხო ქართულად ვფიქრობთ. ბოლოსდაბოლოს, რა ენაზეც ფიქრობ, იმ ხალხისა ხარ. პოეზიაც ხომ ფიქრის ენაა, ჩემი პოეზია კი უფრო ენის ფიქრის მოხელეობულია. დღეს ამ პოეზიიდან ერთი ფრაგმენტი მინდა შემოგთავაზოთ. ეს, ასე ვთქვათ, „ენა ტკბილად მოუბარი“ ტექსტი, ვფიქრობ, მკითხველს მოხიბლავს. სამწუხაროდ, წამღერებას ვერ დავურთავ (აუდიონიანანერის დართვას წიგნზე ვფიქრობ). მეგობრებს, ვისაც მოსმენილი აქვთ რომელიმე „ლაპარაკის“ ტექსტი ჩემი წაკითხვით, მოსწონთ, და აი, როგორ ხუმრობენ: „რა ესმოდის მღერა ყმისა, სმენად მხეცნი მოვიდია“... რუსთაველთან ასეა და... ნეტა, აქაც ასე იყოს...

გთავაზობთ „ოთხი ლაპარაკი“-ს რედაქტორის წინასიტყვაობას და ფრაგმენტს ჩემი წიგნიდან:

გამოცხადების მისტერია ბრამატიკის წიაღში (ნიგნის რედაქტორის წინასიტყვაობა მცირე შემოკლებით)

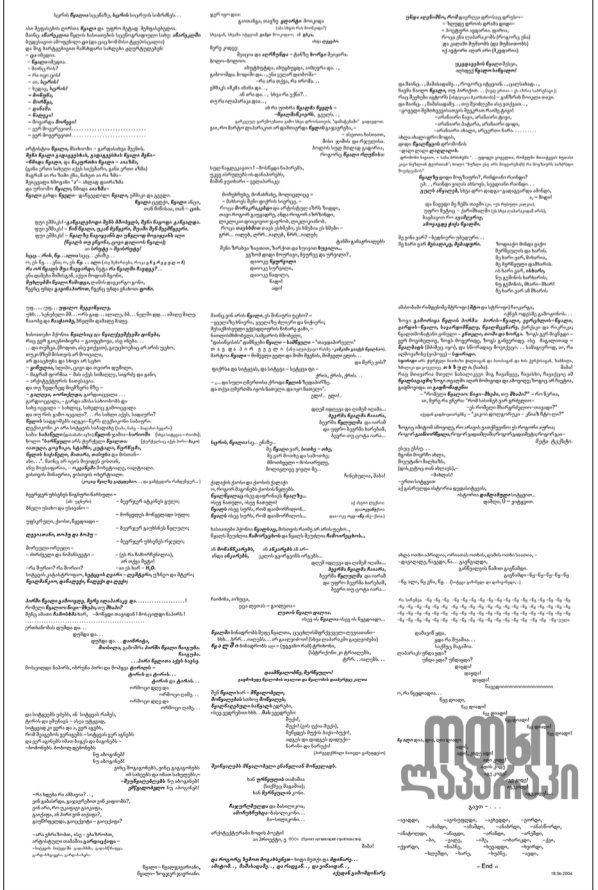
შოთა ბოსტანაშვილის პოეტური ტექსტის - „ოთხი ლაპარაკის“ პირველი ხილვისას, შეუძლებელია არ გავგახსენდეს ვიზუალური პოეზიის ნიმუშები, სადაც ტექსტის არქიტექტონიკის აღსაქმელად, აუცილებელია ტექსტობრივი ფაქტურის, როგორც მთლიანობის დანახვა. აქ თითოეულ ციფრს, ისევე როგორც სტრიქონების განლაგებას, არქიტექტურული ნახაზის მსგავსად, თავისი

ფუნქცია და ადგილი აქვს - რომ სიტყვები - საშენი მასალა, „ყოფიერების სახლი“ (ჰაიდგერი), სურვილისამებრ, შეკრას ან დაშალოს. იმავდროულად, პოეტური ტექსტი „ოთხი ლაპარაკი“, რომელიც ოთხი ელემენტის (გნებათ, სტიქიის) თავისებურებებსაც გულისხმობს, იმთავითვე შეგვასხენებს ცერნის ელემენტარული ნაწილაკების შეჯახების და დაშლის ექსპერიმენტს და თითქოს პოეზიის ახალი ხანის - ფიზიკური, ან, გნებათ, მეტაფიზიკური პოეზიის ახალი ხანის მაუწყებელია. აქ, „ლაპარაკებშიც“ ხომ სიტყვები და მნიშვნელობები ელემენტარულ ნაწილაკებამდე - ბგერებამდე იშლება და მათი ერთობლიობაც და თითოობაც მთლიანი ტექსტის დინამიურ ეფფონიას ქმნის.

ერთგვარი არქიტექტურული ასოციაცია არც შემთხვევითია - შოთა ბოსტანაშვილი უკვე მრავალი წელია საგნობრივი და ენობრივი ტექსტების დეკონსტრუქცია/რეკონსტრუქციის ექსპერიმენტებითა დაკავებული, რასაც როგორც კლასიკური ტექსტების, ისე საკუთარი ორიგინალური შემოქმედების გზით ახორციელებს.

პოეტურ ტექსტში „ოთხი ლაპარაკი“ დეკონსტრუქცია/რეკონსტრუქციის პროცესი კი სხვა არაფერია, თუ არა სემიოტიკური რევილუცია, სადაც სიტყვებს ხან უძველესი მნიშვნელობა უბრუნდება, ხანაც - ასოციაციურად ერთმანეთს უკავშირდება და თითქოს წინარელიგვისტურ ხანაში ამა თუ იმ სიტყვის ან კონცეპტის კავშირზე მივივითებებს. ამ თვალსაზრისით, უპირველესად, საგულისხმოა „ლაპარაკების“ ქართულობა. აქ სამყარო ხელახლა იქმნება, ქართული იქმნება... თითქოს სიტყვების მნიშვნელობით ხორცშესხმის წინარესტორიაა წარმოდგენილი... რაც საბოლოო ჯამში ქმნის ზედროულ პოეტურ ტექსტს/შენობას, რომელიც ლაბირინთში გონებრივ თამაშსაც გვთავაზობს და თავისი მრავალმრიანობით გამოცხადებასაც ემსგავსება, ისე, რომ ზოგჯერ თამაშიც ეჭვის ქვეშ დგება.

„ოთხი ლაპარაკის“ ენა აშკარად თვითრეფლექსიურია - საკუთარი, ახალი შესაძლებლობების პრეზენტაციას ახდენს და ამავე დროს პარადოქსულია: „ლაპარაკებში“ „დიდი დრო“ ილანდება.

წიგნის გარეკანი

ნახევები „გაცეცხლებული ლაპარაკიდან“

ცეცხლმა ენას კლიტე ახსნა,
ცეცხლმა ცეცხლი ჩაცეცხლა,
ცეცხლმა ცეცხლის პური ქამა,
დაპურდა და ადგა ცეცხლი,
ადგა ცეცხლი,
გათენდა!
გამოვარდა, გამოაღდა,
გამოხია ახური, სადაც ღამე ათია.
თვალებიდან ცეცხლს აფრქვევს,
გულშიც ცეცხლი ანთია.
ნუ გემინით, ნუ გემინით!
არც მეორედ მოსვლაა
და არც ყიამათია.
გამოხია ახური,
ახურდა და ახირდა,
აციმციმდა, ალიფლიფდა,
აცრიატდა, აწრიალდა,
ენა დაატრიალა,
იტრიალა, იალა
და აღმართიც ალია.
ცეცხლმა ცეცხლი დალია,
ძალა ისევ მოიკრიბა,
ისევ ენად გაიკრიფა.
ჩამოაგდო ენები და... ნება-ნება,
ნება-ნება
თან ტყინება ინება.
ინება ცეცხლის კიდება —
დიდება, დიდება კიდებას!

ქორო:

ცეცხლმა თავი აირეკა,
(თავის თავი აირეკლა),
იჩინდრიკა, ირიკრიკა.
მზეზე ადგა, ზეზე დადგა,
აინყეიტა — დაზეზდა.
ცეცხლი უნდა ათამაშო —
არიკაო, აროკო —
როკოკო და ბაროკო.

აციალდა, ატკრციალდა,
აბურბურდა, აღუდღუდდა,
ალაღდა, ალაღდაღდა,
ტაბაცობს და ბარბაცობს,
გიზგიზებს და გუზგუზებს,
ლაზლაზებს და ლიზლიზებს,
ლაბაზობს და ბაზობს,
თან ზოზლინით ლიზლაობს,
თან როკავს, თან ბრაზობს.
ციკავს ცეცხლიზაურით,
დიდი აურზაურით.
დოწხაურის ალია!..
ცეცხლმა ერთიც დალია,
ციბრუტივით დატრიალდა,
უელვარებს მწველი კაბა...
დათვრა ცეცხლი, აბა!
შაბა ცეცხლი, შაბა!
ჩამბალილა! შაბა-შაბა...
შა ბა.

ქორო:

იკითურთაც ექოთ,
აქეთ მოდის ექო...
აქეთ, აქეთ მაშხალები...
(წამღერებით):
ლალები და ლალები,
ციციას დალალები;
ლალები და ლალები,
ციას ვენაცვალები.

დაბახუსდა ცეცხლი,
მიეპარა აცა-ბაცად,
დიდ ცეცხლს ცეცხლი გამოსტაცა...
გამოსტაცა..!
მოდის ცეცხლი!
მოდის კოცნა-კოცონით,
ანცობით და კანცონით:

მე ცეცხლი ვარ — მეუფე,
მზეთა-მზე ვარ შამაში,
ლილეფარას მეტრფე ვარ,
ავლილი და ჩავლილი,
ლილეთი და თამაშით...

რუბრიკას უძღვება
ხელოვნებათმცოდნე
ლელა ფიფუაშვილი

ჩვენი საგანძურის თაობაზე

დღეს რუბრიკაში „ჩვენი საგანძური“ წარმოგიდგინთ ორ ფაროხეთს, რომლებიც დავით ბააზოვის სახელობის საქართველოს ებრაელთა ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმის კოლექციაში იყო და ამჟამად საქართველოს ეროვნულ მუზეუმშია დაცული.

ფაროხეთი – სეფერთორის კარადის (ე.წ. ალექმის კიდობანის) ფარდაა, რომელიც გამოყოფს „წმინდა ადგილს“ (ჰა-კოდემ) „წმინდათა წმინდასაგან“ (კოდემ-ჰა-კოდაშიმ). ტრადიციულად დიასპორაში სინაგოგა სამხრეთისკენაა ორიენტირებული, ხოლო მისი შესასვლელი იერუსალიმისკენაა მიმართული. სალოცავის დარბაზის ცენტრში „თე-ბაა“ აღმართული, ხოლო შესასვლელის მოპირდაპირე მხარეს უკანა კედლის ცენტრში „აჰარონ-ჰა-კოდემი“ – წმინდა კარადაა განთავსებული, სადაც სეფერ თორები (თორის გრაგნილები) ინახება.

ფაროხეთი თორაშიცაა მოხსენიებული როგორც ფარდული, დამზადებული ლურჯი, იასამნისფერი ან ალისფერი ქსოვილისაგან და მოქარგული ქერუბიმებით ოქროს საკიდებით ოქროთი მოპირკეთებულ ოთხ სვეტზე დამაგრებული, რომელიც გამოყოფს წმინდა ადგილს წმინდათა წმინდასაგან. (გამოსვლა 26:31-33)

სხვა ატრიბუტების მსგავსად, ალექმის კიდობანის ფარდა, როგორც წესი, საჩუქრად გადაეცემა სინაგოგას, როგორც შემონიშნულობა რაიმე მნიშვნელოვანი თარიღის აღსანიშნავად და უმეტესწილად ხელითაა მოქარგული.

სხვადასხვა ეპოქებსა და სხვადასხვა ქვეყნების დიასპორებში განსხვავებული სტილის ფაროხეთებს ვხვდებით, მაგრამ, როგორც წესი, ფაროხეთი მზადდება ძვირფასი ქსოვილისაგან (ხავერდი, აბრეშუმი, უფრო იშვიათად სელი, ბამბა) და ოქრომ-

ფაროხეთი – სეფერთორის კარადის ფარდა. XIX ს.

ხავერდისა და ბამბის ქსოვილი, ოქრომკერდი, ნამაგრი და ორმხრივი სითვი. 144X124.

© საქართველოს ეროვნული მუზეუმი

კედით, ვერცხლმკერდით და აბრეშუმის ძაფებითაა მოქარგული.

საინტერესოა, რომ ჩვენ მუზეუმში დაცული ფაროხეთები ორი განსხვავებული ტიპის დეკორითაა მორთული, თუმცა სტილისტურად ორივე აშკენაზური წარმომავლობისაა და მე-20 საუკუნეშია დამზადებული.

ევროპულ ტრადიციაში ძალიან გავრცელებული იყო ასეთი ტიპის გამოსახულებანი, გვირგვინი, რომელიც მიუთითებს სეფერთორის გვირგვინზე, ლომებს (იერუსალიმის სიმბოლო) მოსეს ათი მცნება უჭირავთ, არწივებს კიდევ ერთი გვირგვინი და ქვემოთ მენორა – სინაგოგის სიმბოლო. მეორე ფაროხეთზე განსხვავებული, მაგრამ ასევე გავრცელებული დეკორია: სტილიზირებული ოთხი სვეტი, რომელიც თალივით იკვრება და მცენარეული და ყვავილების მოტივებით მდიდრულადაა ორნამენტირებული.

ფაროხეთი – სეფერთორის კარადის ფარდა. XIX ს.

აბრეშუმის ქსოვილი და ძაფი, ფარჩა, ოქრომკერდი, ნამაგრი და ორმხრივი სითვი. 186X113.

© საქართველოს ეროვნული მუზეუმი

საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქი ილია II ისრაელში

სრულიად საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქმა საჩუქარი ჩაიტანა ბიბლიური მეფე დავითის აკლდამისთვის, ეს გახლავთ ფარდა - „ფაროხეთი“. ფაროხეთი მოქსოვილია ქართველი ოსტატების მიერ აბრეშუმითა და ოქროს ძაფებით. ხელოვნების ამ ნიმუშზე სპეციალისტები რვა თვის განმავლობაში მუშაობდნენ, იტყობინება გაზეთი — „ედით ახრონოთ“. მთავარ რაბინებთან — შლომო ამართან და იონ მეცგერთან შეხვედრის დროს პატრიარქმა განაცხადა, რომ მისთვის დავით მეფე ყველაზე პატივსაცემი ფიგურაა და უფლება ითხოვა ფარდა მის საფლავზე — სიონის მთაზე მიეტანა.

როგორც „ედით ახრონოთ“ აღნიშნავს, რაბინები ფარდით აღფრთოვანდნენ. იერუსალიმში ოფიციალური ვიზიტით ჩამოსულ არც ერთ სასულიერო პირს ებრაელი მეფისთვის მსგავსი საჩუქარი არ ჩამოუტანია. ილია მეორემ „ფაროხეთი“ დავით მეფის საფლავზე მიიტანა, შემდეგ კი გოდების კედელი მოინახულა.

20 თებერვალს სემ კონგრესის პრეზიდენტის გ. მირილაშვილისა და წმინდა ნიკნების მთარგმნელს შალომ დავიდის ინიციატივით საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქი შეხვდა ისრაელში

მცხოვრებ ქართველ ებრაელობას. ეს შეხვედრა ქ. ხოლონის სადღესასწაულო დარბაზში „არგამანში“ გაიმართა. პირველი სიტყვა თქვა ზივა შალომ დავიდმა. ქართული ქრისტიანული ეკლესიის მეთაურს გულითადად მიესალმნენ გ. მირილაშვილი, შ. ცური, ისრაელის ელჩი საქართველოში იცხაკ გერბერგი და სხვ.

ისრაელის ქართველ ებრაელობას გულთბილი სიტყვით მიმართა საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქმა ილია II.

საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქი ილია II ისრაელში ერთი კვირა იმყოფებოდა. მას თან ახლდა მრავალრიცხოვანი მრევლი. საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქმა მრევლთან ერთად მოილოცა წმინდა ქრისტიანული ადგილები, ღამისთევით ლოცვა ჩაატარა იერუსალიმის დიდ ქრისტიანულ ტაძარში.

ქართული ეკლესიის მეთაური შეხვდა ისრაელის პრეზიდენტს შიმონ პერესს და ქნესეთის თავმჯდომარეს — რუბენ რივლინს. შეხვედრა შედგა კათალიკოს-პატრიარქსა და ისრაელის მთავარ რაბინებს — იონ მეცგერს და შლომო ამარს შორის.

იერუსალიმს და ფიცით არის შეკრული: „რამეთუ დაგივინყო, შენ, იერუსალიმ, დავინყებულეცი იქნას მარჯვენაცაა ჩემი“. მოდით, აქვე ისიც ვთქვათ, რომ მეორე მსოფლიო ომში, იმ ომში სადაც ნაციზმი გეტოებში, გაზის კამერებში თუ ბრძოლის ველზე მილიონობით ებრაელი დაიხოცა, 129 საბჭოთა კავშირის გმირი გახდა. დამაფიქრებელია ებრაელი ხალხის სპორტული მონაცემებიც. თითქმის ყველა წამყვან მიმართულებებში საკმაოდ ბევრი ჰყავთ ოლიმპიური და მსოფლიო ჩემპიონები. საინტერესოა ეს ერი, რომელთა შვილებიც მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში უფრო მეტნი არიან, ვიდრე ისრაელში (სულ: 14 მილიონზე ცოტა მეტი) რა ძალისა და ნიჭის, რა რწმენით არიან მოცულნი, რომ ურთულეს ეპოქაში დიდი გლობალური შედეგებით იღვნიან პლანეტაზე. სწორედ ასეთ ხალხთან მეგობრობა და ურთიერთობა იძლევა დადებით შედეგებს. არ შემცდარან ებრაელთა წინაპრები და არც ჩვენი ერი და მისი ხელისუფალნი, როცა საუკუნეთა გრძელ გზაზე მხარდამხარ აკეთეს და აკეთებენ დღესაც სასიკეთო საქმეს. ებრაელი ხალხის შვილები შორეული წარსულიდან საქართველოში მცხოვრისნი, დამოუკიდებლად აღიარებენ ქართველთა ამაგს ისინი ხომ ჩვენი სამშობლოს ტერიტორიაზე აღმოსავლეთსა და დასავლეთში, მთასა თუ ბარში კომპაქტურად, ქუჩა-ქუჩა, უბან-უბან იყვნენ დასახლებულნი, ძმობა და მეგობრობა სუფევდა ყოველთვის. ორივე ერთს და მათმა შთამომავლობამ იცოდა ერთმანეთის ფასი. მსოფლიოს ცივილიზაციის სათავეში იდგა ჩვენი ასომთავრული ანბანი. ქართული დამწერლობა, ივრითი, ამ ერს შორის ღალატს და ორპირობას არასდროს ჰქონია ადგილი. ამიტომ არის, რომ დღეს საქართველოში პროცენტულად ყველაზე მეტი სინაგოგაა. როგორ არის ქართულ ლექსიკონში ტოპონიმებით შემორჩენილი კულაში, ლაილაში ებრაული კომპაქტური დასახლებანი. ქუთაისში, საჩხერეში, ონში და ბევრ სხვა დაბა-ქალაქში. აქ სუფევდა სიცოცხლე. დღეს კი ... დიან, დღეს ჩვენი სამშობლო ბევრი მხრიდან, სოფლიდან, დაბიდან, რაიონიდან, თუ ქალაქიდან ებრაელთა დიდი ნაწილი დაიძრა ძველთაძველი ალთქმული მიწისკენ და ამაში არაფერი არ არის გასაკვირი. ქართველ ებრაელს ხომ ორი სამშობლო არაგუნა გამჩენმა დაბადების ადგილი — მშობელი საქართველო და შორეული წინაპართა ალთქმული მიწაზე მკვდრებით აღდგენილი ძლიერი, დამოუკიდებელი ქვეყანა — ისრაელი. ღმერთმა დალოცოს გენის და ჯიშის უკვდავება ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე.

ვფიქრობ, არაფერს არ დააკლებს დღევანდელ შეხვედრას თუ ჩვენი მხრიდანაც მოვიტან დამახასიათებელ მონაცემებს წარსულიდან. ზემოთ ითქვა ებრაელთა სალოცავების — სინაგოგების შესახებ. ახლა კი მინდა სიამაყით აღვნიშნო ერთი ფაქტი: არა მარტო საქართველოში, მის ფარგლებს გარეთ არქიტექტურით გამოირჩეოდა და ასეა დღესაც ონის სინაგოგა, რომელიც 1895 წელს ააშენა ონის ჯამაათმა. სინაგოგის აშენების 100 წლისთავზე, რომელიც ფართო მასშტაბით აღინიშნა 1995 წელს მონვეული იყვნენ ებრაელთა წარმომადგენლები, არა მარტო საქართველოს მასშტაბით, არამედ საზღვარგარეთის ქვეყნებიდან, ყველაზე მეტი კი ისრაელიდან იყვნენ მონვეულნი. შეკრებაზე სიტყვით გამოსულმა მაშინდელმა საქართველოს მეთაურმა ედუარდ შევარდნაძემ საგსებით სწორი შეფასება მისცა პლანეტის ორი ძირძველი ხალხის: ქართველებისა და ებრაელების ისტორიულ ძმობას და მეგობრობას, რომელიც ფართოდ იქნა გამუქებული რადიო-ტელევიზიის და პრესის მეშვეობით.

მახსოვს ბევრი სიხარულის ცრემლიც დაიღვარა ონიდან ისრაელში წასული ადამიანების ურთიერთ შეხვედრებზე.

ასეა, ბევრი რამ იცვლება ჟამთაბრუნვაზე, ბევრიც კი ხსოვნაში ილექება. ჩემს მეხსიერებას შემორჩა რაჭიდან ებრაელთა ისრაელში წასვლის სურათები. რა ტკივილი იყო ჩვენთვის უფროსი თუ უმცროსი თანაშემწეებისათვის განშორების წუთები. როგორ ცრემლით, სიყვარულით, მანქანების საყვირებით იცლებოდა ზემო თუ ქვემო რაჭის ებრაელთა საცხოვრისი. ძნელია დაძმობილებული ხალხის ერთმანეთისგან დაცილება. ურიგო არ იქნება თუ ამ შემთხვევაში გავიხსენებთ ძველ ებრაელთა დიდი შვილის, ონის ებრაელთა რაბინის დავით ბააზოვის გამოსვლას გერმანიის

ქალაქ მაინის-ფრანკფურტის ებრაელთა შეხვედრაზე 1913 წელს, როცა მომხსენებელმა ტკივილით აღნიშნა: „მსოფლიოში არ არის ქვეყანა სადაც ანტისემიტიზმი არ არსებობდა“. ბატონმა დავით ბააზოვმა ადგილიდან უპასუხა: „არის ასეთი ქვეყანა, ეს საქართველოა პატარა ქრისტიანი ერი, ვისთანაც ჩვენ უკვე 2500 წელია ვცხოვრობთ და არ გვიგრძენია სიძულვილი. არ გვიგრძენია უფლებების შელახვა. საქართველოში არ ყოფილა გენოციდი, დარბევები, დისკრიმინაცია.“ ასეთი განცხადების შემდეგ მთელი დარბაზი ფეხზე წამომდგარა და ოვაცია გაუმართავს. დასაანა-ნია, რომ ეს პიროვნება გასული საუკუნის 30-იან წლების რეპრესიების პერიოდში დააპატიმრეს და გააციმბორეს, საიდანაც დაბრუნებული 1947 წელს გარდაიცვალა და ანდერძით დაუბარა შვილს „დადგება დრო და ჩვენ ალთქმულ მიწაზე დავბრუნდებით“, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ეს სურვილი და სხვა სურვილები აღსრულდა და ებრაელი ხალხი თავის ვალს პირნათლად იხდის ღმერთისა და სჯულის წინაშე.

ამ ხალხისთვის, ისტორიის მიმართ, ქართველი ერის ღირსეული შვილები, საზოგადო და სახელმწიფო მოღვაწენი ყოველთვის იჩენდნენ გულისხმიერ დამოკიდებულებას, იწერებოდა წიგნები, ნარკვევები, წერილები პრესაში, გადაიცემოდა რადიო-ტელევიზიით ებრაელთა ცხოვრების ამსახველი რეპორტაჟები, ფართოდ იყო კარები ღია უმაღლეს სასწავლებლებში, სახელმწიფო სამსახურებში და სხვა, მაგრამ ჯერ კიდევ ბევრია გასაკეთებელი. მაღლიერებით მინდა მოვიხსენიო დიდი მნიშვნობარი განსხვავებული ზაქარია ჭიჭინაძე, რომელმაც 1904 წელს დაწერა წიგნი ქართველი ებრაელების შესახებ. ასევე მაღლიერებით მინდა მოვიხსენიო დიდი ისტორიკოსი და მამულიშვილი, ანგანსვენებული ლევან სანიკიძე, რომელმაც საკმაოდ დიდტანიანი წიგნი გამოსცა ებრაელი ხალხის ისტორიაზე, ქართველი და ებრაელი ხალხის მეგობრობაზე, ქართულ სცენაზე დადგმულია ებრაელი ხალხის ცხოვრების ამსახველი პიესები და ბევრი სხვა, მაგრამ, როგორც ითქვა, გასაკეთებელი ჯერ კიდევ ერთობ ბევრია, იმ პირთა შორის, რომლებიც წავიდნენ რაჭიდან ისრაელში შემიძლია ბევრი მეგობარი დავასახელო. მაგრამ ერთ-ერთი პირველთაგანი დანიელი ხახიაშვილია, რომელმაც მთელი ცხოვრება, ნიჭი და ენერჯია უძღვნა ქართველი და ებრაელი ხალხის ცხოვრებას, ამ ხალხების ძმობას და მეგობრობას, მის მხატვრულად ასახვას. აქედან ისრაელს უმღეროდა და იქიდან საქართველოს უმღერის დღესაც, მაღალი სულით და ალალი გულით. ეს პიროვნება სახეა ყველასთვის კეთილი კაცისა, ადამიანისა, ამ სიტყვის ყველაზე ფართო გაგებით, სწორედ ასეთი კაცებია საჭირო დღეს გონიერების, პატიოსნების, სიკეთისა და ძმობის ხიდების გასადგებად ხალხთა შორის. იცოცხლე დიდხანს, ჩემო დანიელ! აქაც შენს მშობელ რაჭაში და მანდ ალთქმულ მიწაზე — ისრაელში. გწამდეს, რომ პირადად შენი სიყვარული და პატივისცემა ჩემთვის დარჩება სამარის

კარამდე. გთხოვ პატივისცემით მომიკითხო მანდ მყოფი რაჭის ებრაელობა.

ქალბატონებო და ბატონებო! ნება მომეცით თქვენი ყურადღება მივაქციო იმ სათქმელს, რაც თქვენი თანდასწრებით მინდა ვუთხრა ებრაელთა დიდ შვილს ბატონ გურამ ბათიაშვილს, რომლის პიესაც „ვალი“ პირველად იდგმება ჩვენს სცენაზე დღეს. წინასწარ ვაცხადებ, რომ ვინც შეეცდება პრეტენზია განაცხადოს ნათქვამის სრულყოფილებაზე, მიუხედავად ქართული ენის უდიდესი ლექსიკური ფონდისა, ცალსახად ერთობ ძნელი შესასრულებელი იქნება ეს. მაგრამ ღრმად ვარ დარწმუნებული იმაში, რომ ბატონი გურამი დიდსულოვნად მომიტევებს თუ ყველაფერს ისე ვარ გამოვხატავ, როგორც მას და მის დიდი შემოქმედებით ცხოვრებას შეეფერება.

ნათქვამია ადამიანთა ნააზრევი, სურვილების და ფიქრების განხორციელების უპირველესი საცდელი პოლიგონი ცხოვრება, პრაქტიკაა. შრომის შედეგია და ბევრიც სხვაგვარა ანგარიშგასანევი. ჩემდათავად მე, აქსიომად მიმაჩნია: კეთილ ნერგზე კეთილი მორჩი იზრდება. ძლიერ, ჭკვიან და გონიერ ერში შთამომავალიც უმეტეს წილად სასიკეთოდ წარმართავს ცხოვრებას. ნულიდან დაწყება ყოველთვის ძნელია, მაგრამ არცთუ იშვიათად აუცილებელია. ყველაფერი ცხოვრებაში ერთმანეთთან, ჯაჭვისებურად რგოლებითაა გადაბმული და ყოველდღიური ზრუნვის საგნად თუ არ არის ქცეული იგი, ცხადია, შედეგიც სასურველი ვერ იქნება. ეს წინათქმა იმისთვის მჭირდება, რომ ამ თვალთახედვით ბატონ გურამს ისტორიულად ბედმა დაანათლა ქართველი და ებრაელი ხალხის შვილობა, რასაც ბრწყინვალედ ართმევს თავს. ამაყად მინდა განვაცხადო, რომ იგი ტოლს არ დაუდებს არცერთ ღირსეულ მამულიშვილს საქართველოს სიყვარულში და ტოლს არ დაუდებს არც ართ ებრაელს — ებრაელი ერის სიყვარულში. ამის თქმის უფლებას მაძლევს მისი ცხოვრების განვლილი გზა, მისი შემოქმედება. იყო ორი ღირსეული ერის, ღირსეული შვილი ეს უფლისგან დიდი წყალობა!

მე მინდა მაღლობა გითხრა, ბატონო გურამ ჩვენი ქვეყნის, ქართველი ხალხის წინაშე დამსახურებისათვის. ეს მაღლობა, რასაკვირველია, ჩვენი ერის მიერ თქვენდამი ნათქვამი მაღლობის ნაწილია. მთელი თქვენი შემოქმედებითი ცხოვრება, თქვენი აზრის და გონების განაცხადი, რაც თავმოყრილია უამრავ წიგნში, ნათელი დასტურია, ნათელი სახეა ნიჭის, უდრეკი ნებისყოფის, ძმობის, მეგობრობის და სიკეთის დამკვიდრებისათვის მუხლჩაუხრელი და მკლავმოუღლეელი შრომისა. ღმერთმა დაგანათლათ ყოველივე ზემოთქმული და ღმერთივე წაგართმევს თქვენს ცხოვრებას სამომავლოდ — ხალხთა ძმობისა და მეგობრობის ურღვევი გზით.

შალომ ისრაელ!
ადონაი ეხად!
გაუმარჯოს ქართველი და ისრაელი ხალხის მარადიულ ძმობას და მეგობრობას!

ძ. ონი. პიტი ძნესაიტი

მენახე ელაზარი — „ხესედ ელიაჰუს“ შექმნის სათავეებთან

„მენორას“ სტუმარია „ჯონინთის“ პირველი წარმომადგენელი საქართველოში მენახე ელაზარი

— ბატონო მენახე 90-იან წლებში „ჯონინთს“ ხელმძღვანელობდით. დაახასიათეთ ის პერიოდი...

— დიას, 90-იან წლებში მე საქართველოში, მთელ კავკასიაში და სამხრეთ რუსეთში „ჯონინთის“ წარმომადგენელი ვიყავი. 1992 წლის ბოლოს საქართველოში ოფიციალურად გავხსენი „ჯონინთის“ წარმომადგენლობა. იმ პერიოდში საქართველოში საბჭოთა კავშირის დაშლისა და სამოქალაქო ომის გამო ძალიან მძიმე მდგომარეობა იყო შექმნილი. საქართველოში იყო საკვებისა და სამედიცინო ობიექტების დეფიციტი, ყველა ორგანიზაცია დაქვეითებული და დანგრეული იყო. „ჯონინთის“ მიზანი გახლდათ და დღესაც ასეა, დაეხმაროს მსოფლიოში გაფანტულ ებრაელებს, განსაკუთრებით კი მათ, ვინც გაჭირვებაში იმყოფება. ვუნებდით სოციალურ, ეკონომიურ დახმარებას, ასევე ვაძლევდით განათლებას, რათა მინიჭებოდათ ებრაული თვისებრიობა და ხასიათი. თუმცა, ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს ებრაელებს არასოდეს დაუკარგავთ საკუთარი ეროვნული სახე, ისინი ყოველთვის მზად იყვნენ ერთმანეთის დასახმარებლად. საბჭოთა კავშირის პერიოდში, რამდენადაც შესაძლებელი იყო, სინაგოგების ფარგლებში გაჭირვებულების დახმარება ხდებოდა. იმხანად საუბარი იყო 18 ათას ებრაელზე და მათგან 90 % გაჭირვებული იყო. თორა გვეუბნება ჭალარას წამოუდევ ფეხზე — პატივი ეცი მოხუცს. ებრაული ყოფის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი კანონი ერთმანეთის დახმარება — ქველმოქმედებაა. ასე ხდებოდა ქართულ სინაგოგებშიც. არ იყო შემთხვევა, რომ რაიმე დახმარება არ ყოფილიყო დღესასწაულებში — იქნებოდა ეს ფესახი, ფურიმი, რომ ჰაშანა თუ სხვა. მაგრამ ამ პერიოდში ამის ორგანიზებაც კი რთული გამხდარიყო, რადგან საქართველოში ომის შემდეგ დარჩენილი ებრაელობა გაჭირვებაში ცხოვრობდა — სხვისი დახმარების საშუალება არ ჰქონდა. იმ პერიოდში პირველი, რაც გავაკეთე მოხუცებულების დახმარება იყო. იმ დროს მხოლოდ ხანშიშესულებს კი არა, ყველას ძალიან უჭირდა და დახმარებას ყველა საჭიროებდა. პარადოქსი ის არის, რომ იმ დროს სურსათის შოვნაც კი ძალიან რთული საქმე იყო. იყო ასეთი ორგანიზაცია „მირიამი“, რომელსაც იმ დროს რიკვა კრუზნიკი ხელმძღვანელობდა. მისი საშუალებით ჩვენ მოვახდინეთ პროდუქტის პირველი განაწილება იმ ოჯახებზე, რომლებიც დახმარებას ყველაზე მეტად საჭიროებდნენ. ასეთი ოჯახი კი ძალიან ბევრი იყო.

— ალბათ, ამგვარმა სიტუაციამ განაპირობა საქველმოქმედო სახლის — „ხესედ ელიაჰუს“ ჩამოყალიბება...

— დიას, 1992-93 წლებში გაჭირვებულებს დახმარებას რეგულარულად ვუნებდით. თუმცა, არ იყო ორგანიზაცია, რომელიც ერთ ჭერქვეშ იარსებებდა და ყველა საქმეს გაუნებდა ორგანიზებას. მის შექმნას გარკვეული თანხები სჭირდებოდა. ამერიკიდან საქართველოში მოვიწვიეთ ერთ-ერთი ცნობილი ებრაელი ქველმოქმედი ოჯახი, გავაცანით იმდროინდელი საქართველოს ყოფა და ებრაელი ერის ცხოვრება. მათ ფულადი დახმარება გაიღეს, იმისთვის რომ ჩამოყალიბებულიყო დანებსებულება „ხესედი“. ორგანიზაცია 1997 წელს გაიხსნა. დიდუბის რაიონში შევიძინეთ შენობა საკუთარი ეზოთი და ამ სახლის პირობებში ჩამოყალიბდა ყველა ის წესი, რითიც ხესედი ხელმძღვანელობს. გაიხსნა სასადილო ოთახი, დაპურება ადგილზე ხდებოდა და ვისაც მოსვლა არ შეეძლო, მათთვის საკვები სახლში მიჰქონდათ. ჩამოყალიბდა გასართობი წრეები. იმ პერიოდში დაინიშნა „ხესედის“ პირველი დირექტორი — ქიმიის მეცნიერებათა კანდიდატი მალხაზ (ფილხაზ) ნანიკაშვილი. იგი ახლა ისრაელში ცხოვრობს. მან მოვალეობას კეთილშობილურად გაართვა თავი.

ეს პერიოდი დამახასიათებელია იმით, თუ რამდენად სჭირდებოდა საქართველოს ებრაელობას დახმარება. ამაში ვგულისხმობ როგორც ქართველ, ასევე აშკენაზ ებრაელებს. რამდენიმე წლის შემდეგ მე დავტოვე ეს ორგანიზაცია. შემდეგ კიდევ ერთმა ამერიკულმა ოჯახმა გაიღო სახსრები და „ხესედი“ უფრო კარგ შენობაში გადავიდა. წესია, რომ თემმა აუცილებლად უნდა გასწიოს ქველმოქმედება გაჭირვებულთათვის. რადგან ქართველ ებრაელებს ეს არ შეეძლოთ, საშველად მოვიდა ამერიკელი — ებრაელი ბიზნესმენის — პოზნერების ოჯახი, რომელსაც ამ შენობის ყიდვასა და შემდეგ კეთილმოწყობაში ასევე დაეხ-

მარნენ ქართველ ებრაელთა მსოფლიო კონგრესი და ქართველი ებრაელი ბიზნესმენებიც. დანვრებით არ ვარ ჩახედული დღევანდელი „ხესედის“ საქმიანობაში, თუმცა, დარწმუნებული ვარ, რომ დღევანდელი დირექტორი ბატონი რეზო ძალიან კარგად უძღვება დაკისრებულ მოვალეობას. მაქსიმალურად ხდება გაჭირვებულების დახმარება და დაპურება. ბევრს უნდა სხვისი დახმარება, მაგრამ ყველას არ გამოსდის და ის, ვინც ამას ახერხებს, ძალიან დასაფასებელია.

— საკმაოდ რთულ პერიოდში მოგინათ მუშაობა...

— იმ დროს არ იყო წყალი, დენი, ჩვენ უნდა გვეფიქრა, რომ ზამთარში ხალხისთვის შემა გვეყვია, ან გათბობის ალტერნატიული წყარო მოგვენახა. სხვათა შორის, ბევრი ადამიანი იმ დროს შიმშილისგან და სიცივისგან გარდაიცვალა. სიკვდილიანობის პროცენტი, მით უმეტეს მოხუცებულებში იმ დროს ძალიან გაიზარდა. ჩვენი მიზანი, სწორედ, რომ ამ ხალხის გადარჩენა იყო. ყოველდღიურად ბრძოლა გვიწევდა. იყვნენ ადამიანები რომლებსაც გარეთ გასვლაც კი არ შეეძლოთ. უმეტესწილად მოხუცები იყვნენ ცუდ მდგომარეობაში. ქართველ ებრაელებში ოჯახურ ტრადიციებს იცავენ და მოხუცებს პატრონობენ. საქართველოში იყო ბევრი ორგანიზაცია, იყო ერთუზიანი — ხალხს სურდა ერთმანეთის დახმარება, მაგრამ არ არსებობდა ამის ორგანიზებული სახე. მთელ პოსტ-საბჭოთა სივრცეში ერთნაირად მძიმე სიტუაცია იყო. ჩემი მოვალეობა გახლდათ სინაგოგებთან ურთიერთობა. ახალგაზრდებისათვის გარკვეული განათლების მიცემა. ბავშვებს ისრაელში სასწავლებლად ვუშვებდით. ახლა სალოცავში რომ ხახმები არიან, ჩემი მუშაობის დროს სწორედ ისინი გავგზავნეთ ისრაელში სასწავლებლად. მაშინ „არიელის სკოლა“ ფუნქციონირებდა, გოგონები ისრაელში გავგზავნეთ სასწავლებლად, დაბრუნების შემდეგ კი სწორედ „არიელის სკოლაში“ დაინიშნა იმისთვის რომ საქართველოს ებრაელობის დიდი ნაწილი ისრაელში ომის პერიოდში წავიდა. სოხუმში ებრაელების დიდი დასახლება იყო და იქიდან ყველაფრის გარეშე გამოიქცნენ, ზოგს პირადობის მონაბოძაც კი არ ჰქონდა. ჩვენ მათ ყველანაირი

დახმარება გავუწიეთ. მათ შორის იყო ერთი ქალ-ბატონი — სოხუმის უნივერსიტეტის პროფესორი. დავეხმარეთ, ისრაელში გავუშვი. შემდეგ მე მას შევხვდი და მახსოვს მითხრა — მაშინ რომ არ დამხმარებოდით თავის მოკვლას ვაპირებდი. იმ პერიოდში ასეთი შემთხვევები ძალიან ბევრი იყო. მაშინ ებრაელების ძირითადი ნაწილი თბილისში გადმოვიდა, რადგან პერიფერიებში ცხოვრება ძალიან გაძნელდა. აუცილებლად უნდა აღინიშნოს კიდევ ერთი ძალიან კარგი საქმე — ებრაულ თემატიკაზე წიგნების გამოცემა. ქართულ ენაზე ბევრი წიგნი ითარგმნა და გაზეთ „მენორას“ დახმარებით გამოიცა. ამ დიდი საქმის მოთავე ბატონი გურამ ბათიაშვილი იყო. გაზეთი „მენორაც“ — ჩვენს დროში პირველი ქართულენოვანი ებრაული გაზეთი, რომელიც ებრაელობის ყოველდღიურ ცხოვრებას ასახავს, „ჯონინთის“ დაფინანსებით გამოვიდა. საქართველოს ებრაელობას ჰქონდა საკუთარი კულტურული ცხოვრების ასახვის საშუალება. ამაში ლომის წვლილი მიუძღვის ბატონ გურამ ბათიაშვილს, რომელმაც გაზეთის გამოცემა თავის თავზე აიღო, მას შემდეგ თითქმის 20 წელი გასული. ჩემი აზრით, გაზეთი ნამდვილად ასახავს ქართველი ებრაელობის კარგსა და ცუდსა და ებრაელი ხალხის ინტერესების სადარაჯოზე დგას. მადლობა ღმერთს, რომ საქართველოში მოვიდა მთავრობა, რომელმაც ყველაფერი მოანერგა. ახლა სიტუაცია ბევრად გამოსწორებულია და აქ დარჩენილ ებრაელებს ცხოვრება ბევრად შეუმსუბუქდათ. ამასთან ერთად, „ჯონინთსაც“ შეუმსუბუქდა საქმე.

ჩემს საქმიანობას ასევე უკავშირდება 1995 წელს გამართული ებრაელების პირველ საერთაშორისო ღონისძიება — ონის სინაგოგის 100 წლის იუბილე. ჩამოსული იყო „ჯონინთის“ პრეზიდენტი — ვოლფი. სახელმწიფოს მეთაურთან ბ-ნ ედ. შევარდნაძესთან შეხვედრა მთავრობის სასახლეში შედგა, დიდი დღესასწაული კი — ონში. ეს იყო საქართველოში ებრაელი ერის პირველი ღონისძიება, რომელსაც საერთაშორისო რეზონანსი მოჰყვა. საერთოდ, საქართველოში ებრაელებს ყოველთვის მეგობრულად ეპყრობოდნენ და ჩვენ 26 საუკუნის თბილი ურთიერთობა გვაკავშირებს.

კიდევ ერთ შემთხვევას გავიხსენებ: 1995 წელს, როდესაც „ჯონინთის“ პრეზიდენტი ვოლფი საქართველოში ჩამოვიდა, პირველ საშუალო სკოლა-გიმნაზიას კომპიუტერები გადავეცით. მაშინ სკოლაში კომპიუტერი პირველად შევიდა. ოფიციალური მიღება გვქონდა. ბავშვებსაც ძალიან გაუხარდათ. ახლა მაგონდება არა მარტო ებრაელ, არამედ ქართველ დიაბეტიან ბავშვებს პირველად ჩვენ გადავეცით საზომი მონაცემები.

ქვეყნიერება ოთხ ღერძზე დგას და ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ქველმოქმედებაა. დღეს არიან ადამიანები, რომლებიც ქველმოქმედებას უანგაროდ ეწევიან. ფირუზ კორბაშვილი შესანიშნავად უძღვება თავის საქმეს — ვიცი, რომ სინაგოგის ხელმძღვანელობა გაჭირვებულების დასახმარებლად მაქსიმუმს აკეთებს. „ხესედი“ და სინაგოგა ერთმანეთს ავსებენ იმისთვის, რომ დაკმაყოფილდნენ ადამიანები და იმედი მაქვს, რომ საქართველოდან გასული საკმაოდ შეძლებული ებრაელი ბიზნესმენები არ დაიშურებენ სახსრებს, რომ სალოცავს და მთელ თემს დაეხმარონ. ქუთაისში, გორში, სურამში, ფოთში, კულაშში, ახალციხეში, ბათუმში დარჩენილი სინაგოგები ისტორიული ძეგლებია და მათ მოვლა-პატრონობა სჭირდებათ. სასიამოვნო მოვლენაა ის, რომ თბილისის ქართველ ებრაელთა სალოცავის შესაკეთებლად მოსკოვში მცხოვრებმა ბიზნესმენმა დავით იაკობაშვილმა თანხები გამოყო და ახლა სარემონტო სამუშაოები მიმდინარეობს. ეს დიდი საქმეა და იმედი მაქვს, მის მაგალითს სხვა ბიზნესმენებიც მიბაძავენ.

მორდეს მიხელაშვილი – 80

ჩემო საყვარელო მეგობარო, შენ ხომ ჩვენს სამეგობრო წრეში, იქნებოდა ეს საქმიან შეხვედრებსა თუ სუფრაზე, ძალიან სასიამოვნო სტუმარი იყავი და ხარ, სასურველი ხარ შენი სიტყვა-პასუხის გამო, მოლხენის, გემრიელი ურთიერთობის გამო, განსაკუთრებით გამოვყოფდი შენს სიმღერას – ყოველ მეგობრულ თავმჯეგრას რომ ამშვენებს. არაერთხელ გიმღერია, მათ შორის ჩემი დაბადების დღეებზე, თუ საოჯახო ღმინისას:

ოთხმოც წელს მიღწეული ვარ,
ამ ლექსის გამომთქმელია,
ამას მეტყველებს ჩემივე
ჭაღარა თმა და წვერია,
ეგ საამური ცხოვრება
ფანდურზე დამიმღერია.

დღეს შენი 80 წლისთავზე გეუბნები: დაგიდგა ის დრო, რომელზეც ასე გატაცებით მღეროდი. ფანდურზეც გიმღერია, ამ ასაკთან ჯან-ლონით სავსე მიხვედი, მეც სიმღერით მოგილოცავ და გისურვებ: ძალიან დიდხანს იყო მხნედ, ჯანსაღად, ახარებდე შენს ოჯახს და მეგობრებს!

შენი ამირან მიხელაშვილი

მორდეს მიხელაშვილს

ჩემო მორდეს, ჩვენო მეგობარო და ნათესავო!
გავიგე, 80 წლის გამხდარხარ, ძალიან ჩქარა გაიპარა დრო, ძალიან მოულოდნელად მოვიდა სერიოზული ასაკი. შენი 80 წლისთავზე მაგონდება სენაკსა თუ თბილისში გატარებული სიყმაწვილის ლამაზი წლები. შენ კარგი ოჯახის შვილი და ასევე კარგი ოჯახის მეთაური, ყოველთვის იყავი გამორჩეული. გისურვებ ასევე გაგეგრძელებინოს 120 წლამდე! იხარე, იღლეგრძელე!

რაზო არანსი (არონაშვილი)

„თბილისი – თელ-ავივი“

პერია“ ერქვა. სტუდია „თბილისი“ ჩემი სამი ალბომი აქვს გამოშვებული. ყოველივე ამის შემდეგ ხელოვნება გვერდზე გადავდე და მოსკოვში ბიზნესს მივყავი ხელი. საქართველოში სტუდენტობის წლები მაქვს გატარებული და ბევრი მეგობარი მყავდა. ადამიანს, რომელიც საქართველოში ერთხელ მაინც ყოფილა, შეუძლებელია ეს ქვეყანა არ შეუყვარდეს. საქართველოში ჩემი დაბრუნება განაპირობა ჩამოყალიბებულმა და აზრიანმა ხელისუფლებამ, რომელმაც ბიზნესის კეთებისთვის ნორმალური, მშვიდი ატმოსფერო და ყველანაირი პირობა შექმნა. აქედან გამომდინარე, საქართველოში ბიზნეს საქმიანობის ნამოწყება მეც გადავწყვიტე.

26 თებერვალს თბილისში რესტორან „თეთრის სახლის“ ბაზაზე რესტორანი „თბილისი-თელ-ავივი“ გაიხსნა. საღამო ხანს ლენტი საზეიმოდ გაჭრეს თბილისის საკრებულოს თავმჯდომარის მოადგილემ მამუკა ახვლედიანმა და რესტორნის ერთ-ერთმა დამფუძნებელმა მიხეილ ელაშვილმა.

საღამო მიჰყავდა ცნობილ მომღერალს მამუკა ონაშვილს, სცენაზე კი ერთმანეთს ქართული შოუ-ბიზნესის ცნობილი წარმომადგენლები ენაცვლებოდნენ. „მენორა“ სწორედ ელაშვილს შეხვდა და უფრო დაწვრილებით რესტორნის ფუნქციონირების შესახებ ინტერვიუდან შეიტყო.

მიშა ელაშვილი: სამტრედიის რაიონში, ყველასთვის ცნობილ დაბა კულაშში დავიბადე. 1993 წელს საცხოვრებლად ისრაელში გადავედი, სადაც 13 წელი ვიცხოვრე. შემდეგ მოსკოვში გავემგზავრე, მოსკოვიდან კი ისევ თბილისში დავბრუნდი. მთელი 22 წელი, რომელიც საქართველოში გავატარე, ჩემს სტუდენტობას უკავშირდებოდა, მომღერალი ვარ და ისრაელში მხოლოდ ამ პროფესიით ვარსებობდი, 12-კაციანი ანსამბლის ხელმძღვანელი გახლდით, რომელსაც „იმ-

რესტორნის გახსნამდე საქართველოში სხვა ბიზნესი გქონდათ?

— ერთი წლის წინათ გავხსენი ტოტალიტატორი „მაკაბი“, მაგრამ ამ ბიზნესში ახალბედა ვიყავი და როდესაც ღრმად ჩავიხედე, მივხვდი ეს ჩემი საქმე არ იყო, ამიტომ ტოტალიტატორი დავეხურე, რის შემდეგაც რესტორნის გახსნა გადავწყვიტე. ამას გარდა, მოსკოვში ორი ქართული რესტორანი გვაქვს. ისრაელში სიმღერის დროს, რესტორნის ბიზნესში კარგად გავერკვიეთან რვა წელია, რაც მოსკოვში რესტორნები გვაქვს და ეს სფერო უკვე კარგად ვიცი. საქართველოში ვერ ვნახე ჩემთვის მისაღები რესტორანი, სადაც საბანკეტო დარბაზი იქნებოდა, „თბილისი-თელ-ავივი“ კი ეს გავაკეთე. ჩვენ განსხვავებული სამზარეულო, სტუმრის მომსახურების მაღალი დონე და ორიგინალური გასართობი შოუ-პროგრამაც გვაქვს.

— რომელი ქვეყნის სამზარეულო გაქვთ წარმოდგენილი?

— ჩვენს სამზარეულოში წარმოდგენილია როგორც ქართული, ებრაული და ევროპული, ასევე სხვა ქვეყნების კერძებიც. დაინტერესებული პირები მენიუში მათთვის მისაღებ კერძებს აუცილებლად იპოვიან.

— ქაშერი საკვებით თუ გექნებათ?

— აუცილებლად. რესტორანში მთლიანად ქაშერი ხორცი გვექნება. არ აქვს მნიშვნელობა ქართველი ადა-

კალელაშვილმა „თავის გადამრჩენელს“ იმედი არ გაუცრუვა

ისრაელის ნაკრების ძიუდოსტმა იოსებ (სოსო) პალელაშვილმა, იმედი გაუმართლა 12 წლის ბიჭს, რომელმაც ჩეხეთში სოსოს გამგზავრება დააფინანსა. 25 თებერვალს სოსო პალელაშვილმა ბრინჯაოს მედალი მოიპოვა და ლონდონში გასამართ ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობის შანსი შეინარჩუნა. პალელაშვილმა დაამარცხა სლოვაკი, უკრაინელი და რუსი მონაწილეები, მაგრამ მოლდაველ სპორტსმენტთან ნააგო. საბედნიეროდ, ბოლო ბრძოლაში მონაწილე დაამარცხა და სახლში „ბრინჯაოთი“ დაბრუნდა.

ერთი კვირის წინ ძიუდოსტი სკანდალში გაეხვია — დიუსელდორფში შეჯიბრებაზე ჩასული სუპერმარკეტში კბილის პასტის მოპარვისთვის დააპატიმრეს, მისი სიტყვებით კი ბრალდება უსაფუძვლოა. თუმცა, ისრაელის ფედერაციის ხელმძღვანელობამ მისი სახლში დაბრუნება გადაწყვიტა. ამავე დროს, სოსო მოვალეა ფედერაციას 600 ევრო გადაუხადოს: 200 ევრო ბილეთისთვის და 400 — გადახდილი ჯარიმისთვის. ამავდროულად, მას ნება დართეს, ჩეხეთში გამართულ შეჯიბრებაზე თავისი ხარჯებით წასულიყო, რადგან სწორედ იქ გადაწყდებოდა, მიიღებდა თუ არა მონაწილეობას ლონდონის ოლიმპიადაში.

მიანი შემოვა თუ ებრაელი — გასუფთავებული ხორცი ყოველი მათგანისთვის კარგია. რესტორანს ქაშერად გვაკეთებთ, ღორის ხორცისთვის კი ცალკე ადგილი გვაქვს გამოყოფილი. გარდა იმისა, რომ გვაქვს 600-კაციანი დარბაზი, დამატებით გვექნება 150-კაციანი დარბაზი, რომელიც ყველა წესის დაცვით ქაშერი იქნება და ღრმად მორწმუნე ებრაელს ჩვენთან სტუმრობა თავისუფლად შეეძლება.

— ვინ არიან რესტორნის დამფუძნებლები?

— ჩემი პარტნიორები გახლავან: ანზორ მოშიაშვილი (ბუჭუნა), ელი მოძღვრისვილი, აბული ელაშვილი, გია დავარაშვილი და აბუბა ელაშვილი. სულ ექვსნი ვართ. ძალიან კარგი ხალხია, ჩემი მეგობრები არიან და ამ ლამაზ საქმეში, რასაც „თბილისი-თელ-ავივი“ — ქართულ-ებრაული რესტორნის ჩამოყალიბება ჰქვია, მათაც მიიღეს მონაწილეობა.

— დღესასწაულებზე თუ გექნებათ განსაკუთრებული პროგრამები?

— აუცილებლად გავმართავთ ხოლმე ებრაულ საღამოებს, რომლებსაც ყველასთვის ცნობილი პიროვნება იციკ მოშე უხელმძღვანელებს. იციკი მხარში დაგვიდგა და ბევრ საქმეში დაგვეხმარა. სხვათა შორის, ამ ტიპის საღამოების მოწყობა მისი ინიციატივა იყო. გარდა ამისა, ყოველ საღამოს მომღერლებისა და მოცეკვავეების მონაწილეობით შოუ-პროგრამა გვექნება. დიდი მადლობა მინდა გადავუხადო იმ მომღერლებს, რომლებიც პრეზენტაციაზე გვერდით დამიდგნენ, ასევე ყველა სადისტრიბუციო კომპანიას, აეროპორტის ხელმძღვანელობას, რომლებიც დაგვეხმარნენ, ქალაქ თბილისის მერიას და საკრებულოს, განსაკუთრებით კი ბატონ მამუკა ახვლედიანს, რომელმაც რესტორნის გახსნაში მიიღო მონაწილეობა. ძალიან დიდი სურვილი მაქვს გარდა ბიზნესისა საქართველოში ჩემი პროფესიით — სიმღერით დავბრუნდე. ახლა კი გამოვიყენებ პოეტ დოლო ხუხაშვილის სიტყვებს:

წაველ რა ვიყავ, მოვედი — რა ვარ, გული გავიყავ ამდენი ფიქრით, თუ სიყვარული თან გავიყოლე, დაბრუნებისას მოველ სიმღერით.

ასე რომ, ყველა სტუმარს, იქნება იგი ებრაელი, ქართველი, თუ სხვა ეროვნების წარმომადგენელი, სულთა და გულით ვეპატიყვებით რესტორანში „თბილისი-თელ-ავივი“.

<p>დაფუჟნეპელი და გამომცემელი: გურამ ბათიაშვილი, კოტე აბაშიძე თბილისი, ლეონიძის 11^ბ, ვახტანგ VI ქ. №30 ტელეფონები: 299.90.96, 277.20.57</p>	<p>რეგისტრირებულია ქ. თბილისის ათაფინდის რაიონის სასამართლოს შიპრ. რეგისტრაციის № 4/1-921</p>	<p>რედაქტორი გურამ ბათიაშვილი ISSN 1987-8982 UAC 070 411.16 8-557 9771987898003</p>
--	--	--